



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 września 2022 r.

Pozycja 159

POSTANOWIENIE

z dnia 26 kwietnia 2022 r.

Sygn. akt Ts 189/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.Ł. o zbadanie zgodności:

art. 110 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.) z art. 30, art. 40, art. 41 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 22 czerwca 2021 r., ostatecznie sprecyzowanej w piśmie procesowym z 8 lutego 2022 r. (daty nadania) G.Ł. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle opisanego poniżej stanu faktycznego.

W pismach z 6 stycznia, 22 marca i 16 kwietnia 2021 r. zatytułowanych „Skarga” skarżący zażądał od Trybunału stwierdzenia niekonstytucyjności art. 110 § 2 i art. 116 § 2-4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, ze zm.; dalej: k.k.w.), a także „Zalecenia Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 listopada 2016 r.”.

W odpowiedzi na sformułowane zarzuty, upoważniony przez Prezesa Trybunału Konstytucyjnego pracownik Wydziału do Spraw Wstępnej Weryfikacji Pism Inicjujących Postępowanie przed Trybunałem, w piśmie z 11 maja 2021 r. (znak: Wer.450.8.2021) poinformował skarżącego o konieczności sporządzenia i wniesienia skargi przez adwokata lub radcę prawnego.

Skarżący 22 czerwca 2021 r. złożył w Trybunale kopię sporządzonej przez siebie skargi z 16 kwietnia 2022 r. Pismo to podpisał także radca prawny, który postanowieniem Sądu Rejonowego w S. I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Rejonowy) z 28 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) został ustanowiony dla skarżącego pełnomocnikiem z urzędu „celem ewentualnego sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej”.

Do skargi nie dołączono żadnego orzeczenia organu władzy publicznej. Z jej treści nie wynika także, aby przed jej wniesieniem do Trybunału w sprawie skarżącego toczyło się jakiegokolwiek postępowanie.

Pełnomocnik skarżącego 5 stycznia 2022 r. (data nadania) złożył w Trybunale wyrok Sądu Apelacyjnego w S. I Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny) z 25 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]). Orzeczenie apelacyjne umorzyło postępowanie w sprawie będącej przedmiotem wyroku Sądu Okręgowego w S. z 17 marca 2021 r. (sygn. akt [...]) w części dotyczącej oddalenia powództwa skarżącego przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w G. powyżej kwoty 63 800 zł i oddaliło jego apelację w pozostałym zakresie. Nadesłane rozstrzygnięcie, jak wskazał pełnomocnik, potwierdza „wyczerpanie przez skarżącego drogi prawnej”.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 26 stycznia 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 1 lutego 2022 r.), na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), wezwał skarżącego do wskazania ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji; wskazania, które jego wolności lub prawa (wyrażone w postanowieniach Konstytucji przywołanych w skardze jako wzorce kontroli) i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze przepis; uzasadnienia zarzutu niezgodności zakwestionowanego w skardze przepisu z wolnościami i prawami, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; przedstawienia stanu faktycznego, w związku z którym została wniesiona skarga konstytucyjna. Skarżący został także zobowiązany do doręczenia odpisów lub kopii poświadczonych przez jego pełnomocnika za zgodność z oryginałem (wraz z czterema kopiami): ostatecznego orzeczenia; orzeczeń potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej, o której stanowi art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK; postanowienia właściwego sądu ustanawiającego dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania go w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym; pisma Okręgowej Izby Radców Prawnych w S. wyznaczającego pełnomocnika z urzędu. Zobligowany został ponadto do udokumentowania dat: doręczenia mu ostatecznego orzeczenia, doręczenia radcy prawnemu K.M. rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego, a także do poinformowania, czy od ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

W piśmie procesowym z 8 lutego 2022 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia. Wskazał w nim m.in., że „wnosi o stwierdzenie niezgodności art. 110 § 2 [k.k.w.] z art. 30, art. 40, art. 41 ust. 4 Konstytucji” (s. 1, z treści pisma jednoznacznie natomiast wynika, że skarżący kwestionuje wyłącznie zdanie pierwsze zakwestionowanego przepisu). Skarżący poinformował także, że ostatecznym orzeczeniem w sprawie, w związku z którą wniósł skargę do Trybunału, jest wyrok Sądu Apelacyjnego z 25 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]). Z jego wydaniem łączy on naruszenie prawa do godnego odbywania kary, które znajduje wyraz w zasadzie humanitaryzmu i poszanowania przyrodzonej godności ludzkiej skazanego. Skarżący stwierdził, że wynikający z zakwestionowanego w skardze przepisu „minimalny standard 3 m² powierzchni na jednego osadzonego, w długim okresie czasu oraz z nieuniknionym poczuciem izolacji, wynikającym z faktu możliwości opuszczania sali więziennej jedynie przez około dwie godziny dziennie, powoduje cierpienie i poczucie niższości, osiągając poziom niehumanitarnego i poniżającego traktowania” (s. 2). Zarzucił także, że „norma 3 m² nie oferuje wystarczającej przestrzeni życiowej, aby można było mówić o nienaruszeniu dóbr osobistych w postaci godności i prawa do intymności” (s. 2).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna bądź gdy nie usunięto w terminie braków formalnych skargi (art. 61 ust. 4 pkt 1-3 u.o.t.p.TK).

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, skargę konstytucyjną wnosi się na zasadach określonych w ustawie. Jak stanowi m.in. art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK, w zakresie sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej istnieje obowiązek zastępstwa skarżącego przez adwokata lub radcę prawnego, chyba że skarżącym jest sędzia, prokurator, adwokat, radca prawny, notariusz, profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych. Wymóg sporządzenia skargi konstytucyjnej przez podmioty w nim wymienione ma charakter bezwzględny, zaś jego niedopełnienie stanowi uchybienie uniemożliwiające jej merytoryczne rozpoznanie (zob. postanowienie TK z 14 maja 2020 r., sygn. Ts 21/18, OTK ZU B/2020, poz. 315).

Trybunał zauważa, że wniesiona przez skarżącego skarga konstytucyjna jest kopią jego pisma z 16 kwietnia 2021 r. Została ona więc sporządzona przed ustanowieniem przez Sąd Rejonowy pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia skargi do Trybunału. Jest zatem oczywiste, że pismo to nie zostało sporządzone, a jedynie podpisane przez ustanowionego w sprawie radcę prawnego. Złożony środek prawny nie spełnia więc jednego z wymogów określonych w art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK.

3. W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę wnosi się do Trybunału, jeśli sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego. Z tego powodu art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK uzależnia wniesienie skargi od wyczerpania drogi prawnej, o ile jest ona przewidziana, a także określa termin do wniesienia skargi, wiążąc go ściśle z datą doręczenia prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. W swoich orzeczeniach Trybunał podkreśla, że skarga konstytucyjna ma ze swej istoty charakter subsydiarny wobec innych środków służących ochronie wolności i praw konstytucyjnych (zob. np. postanowienie TK z 1 września 1998 r., sygn. Ts 97/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 104). Jest środkiem ochrony wolności i praw, który może być wykorzystany dopiero wtedy, gdy w jednostkowej sprawie sądowej lub administracyjnej postępowanie zostało przeprowadzone i ostatecznie zakończone (zob. postanowienie TK z 9 kwietnia 2019 r., sygn. SK 7/19, OTK ZU A/2019, poz. 15).

Należy zwrócić uwagę, że analizowana skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału pięć miesięcy przed wydaniem orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. To oznacza, że w dniu jej złożenia w Trybunale nie doszło jeszcze do wyczerpania drogi prawnej, a w związku z tym naruszenia praw skarżącego w sposób prawem określony. Nie nastąpiło także zdarzenie, od którego ustawodawca uzależnia rozpoczęcie biegu terminu wniesienia skargi.

4. Trybunał zauważa, że skarżący nie doręczył odpisu lub poświadczonej przez jego pełnomocnika za zgodność z oryginałem kopii orzeczenia poprzedzającego wydanie przez Sąd Apelacyjny wyroku z 25 listopada 2021 r. (sygn. akt [...]), czyli wyroku Sądu Okręgowego w S. z 17 marca 2021 r. (sygn. akt [...]). Oznacza to, że nie usunął on braku formalnego

skargi określonego w punkcie 5b zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 26 stycznia 2022 r.

Wskazane okoliczności są – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 i 2 u.o.t.p.TK – podstawami odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny orzekł jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.